

Aarne Luimula

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdentalupahakemus

Hakija: Aarne Luimula

Muut hakijat: Aki Mäkelä, Juha Sipponen
Vireilletulopvm: 25.10.2013
Etuoikeuspvm: 25.10.2013
Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa. Hakija on 16.11.2015 päivätyllä hakemuksella hakenut lupaa toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Aarne Luimulalle, Aki Mäkelälle ja Juha Sipposelle kullanhuuhdentaluvan lupatunnuksella HL2013:0046. Tällä luvalla jatketaan valtauksen KaivNro 8100 voimassaoloa.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdentaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 3,4 ha
Alueen nimi: Moreeni Myyrät II
Sijainti: Inari, Härkäselkä, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa, metsätalousalue.
Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2).

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdentalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä

vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Toiminta alueella voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta tämän lupapäätöksen ehtoja noudattaen. Muutoksenhakutuomioistuin voi valituksesta kumota täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta annetun määräyksen.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 169 §

Kyseisellä hakemuksella on haettu lupaa jatkaa kullanhuuhdontatoimintaa alueella. Luvan saajalla on ollut hakemushetkellä oikeus harjoittaa hakemuksen kohteena olevalla alueella hakemuksen mukaista toimintaa. Luvan saaja on hakenut lupaa toiminnan aloittamiseen muutoksenhausta huolimatta. Koska toiminta alueella on kesken ja alueella on käsitelty maata, ei toiminnan jatkaminen lupaehtojen mukaisesti aiheuta alueella sellaisia muutoksia, että se tekisi mahdollisen muutoksenhaun tarpeettomaksi.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdontalupa on voimassa kolme vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 65 §.

Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaolon jatkamiselle, koska kullanhuuhtonon ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa koneellisen kullankaivun suorittamiseen lupa-alueella. Vuotuinen kaivumäärä on noin 950m³ vuodessa.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti. Hakemuksen mukaisen konekaivun suorittamiseen tarvitaan kullanhuuhdontaluvan lisäksi ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset luvat.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötärpeille haittaa tai vahinkoa eikä

vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville poroille tai porotalouden harjoittajille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville.

Perustelut: Alue kuuluu Ivalon paliskunnan alueeseen. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut:

Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä.

Kullanhuuhdonta koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsittelyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kullanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsittelyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kullanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kullanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuhdontaluvan haltijoiden on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennäisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuhdontaluvan haltijan on asetettava 3600 euron suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän ja alueen ominaisuuksien perusteella. Alueella harjoitetaan konekaivua vuosittain käsiteltävän maamäärän ollessa noin 950m³. Alue sijoittuu tieverkoston välittömään läheisyyteen. Alueella ei ole rakennelmia.

Ilmoitus kullanhuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuhdontaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijoiden saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi tai viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomainen on antanut päätöksen täytäntöönpanoa koskevan määräyksen. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §, 169 §.

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdontaa koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvan haltijan haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta rakentamiseen.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §. Lupahakemuksessa ei ole haettu lupaa rakentaa kullanhuuhdonta-alueelle lain tarkoittamia rakennuksia.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Hakemus on ollut nähtävillä 14.3.2014saakka. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 14.3.2014.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut muuttuneesta hakemuksesta (hakemus päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta) kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Hakemus on ollut nähtävillä 17.12.2015 saakka. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 17.12.2015.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Ivalon paliskunnalle 12.2.2014

Ivalon paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta. Ivalon paliskunta on aiemmissa lausunnoissaan todennut, että haluaa kaikissa paliskunnan alueelle myönnettävissä luvissa huomioitavan, että kaivukuopat tulee merkitä hyvin tai peittää talven ajaksi, jotta kuoppiin ei putoaisi poroja ja /tai muita kulkijoita. Ns. pyykkinarut on poistettava talveksi, koska ne tarttuvat muutoin poron sarviin.

2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 12.2.2014

Metsähallituksen lausunto 26.2.2014

Haettu alue sijaitsee Härkäselässä Kutturantien eteläpuolella Inarin kunnassa.

Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten lajien esiintymiä tai kulttuuriperintökohteita.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhuuhdontaluvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostusaltailla.
- Mahdollisille rakennuksille/rakennelmille on hankittava etukäteen luvat
- Kaivukauden päättyessä jyrkät kaivantojen reunat on luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.

- Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:
 - o Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kullanhuuhdonta-alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon
 - o Maapuiden ja hakkuutähteiden keruu polttopuiksi vaatii luvan.

Metsähallitus katsoo, että kullanhuuhdontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 12.2.2014
Inarin kunnan lausunto 12.3.2014

Kaavamääräysten mukaan kullanhuuhdontaluvalla ei ole estettä.

Ympäristönsuojeluviranomainen toteaa lausunnossaan, että toiminnasta ei saa aiheutua maa-aineksen kulkeutumista veden välityksellä luonnonuomaan. Eloperäinen maa-aines ja kivennäismaa tulee pitää erillään.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 12.2.2014

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 5.3.2014

Luonnonsuojelu

Valtausalueella tai sen läheisyydessä ei ole suojelualueita tai suojeluohjelma-alueita. Alueella ei ole tiedossa olevia uhanalaisten lajien esiintymiä (Ympäristöhallinnon Eliölajit-tietojärjestelmä tilanne 11.12.2013) eikä suurten petolintujen pesiä.

Ympäristönsuojelu

Suunniteltu kullankaivutoiminta sijaitsee Härkäselkä A III luokan pohjavesialueella, jonka soveltuvuutta vedenhankintaan ei ole tutkittu. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää. Kantoja ym. ei tule haudata luiskiin. Alue tulee jälkihoitaa viimeistään välittömästi toiminnan päättyttyä. Alueelle tulee

istuttaa puusto. Alueen jälkihoidon tuloksena tulee olla mahdollisimman hyvin ympäristöön sopeutuva alue.

Toiminta tulee toteuttaa voimassa olevan ympäristöluvan määräysten mukaisesti.

Tiealue

Maantien tiealueella ei saa tehdä mitään ilman ELY-keskuksen lupaa. Tiealue on erotettu oaksi kiinteistöksen ja se ulottuu yleensä tieltä muutaman metrin sivuojan taakse. Maantien suoja-alueella ei saa olla rakennuksia eikä kiinteitä rakenteita, mutta kaivamista suoja-alue ei sinänsä estä. Suoja-alue ulottuu tavallisesti 20 m:n etäisyydelle tien keskilinjasta molemmin puolin. Tien läheisyydessä tehtävillä kaivutöillä ei saa vaarantaa tierakenteiden kestävyttä.

Edellä mainitut seikat huomioiden Lapin ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue ei näe estettä kullanhuuhdontaluvan myöntämiselle.

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 12.2.2014

Saamelaiskäräjien lausunto 7.1.2014

Kullanhuuhdontaluvan tiedot

Aarne Luimula, Aki Mäkelä ja Juha Siponen hakevat neljäksi (4) vuodeksi jatkolupaa valtaukselle 8100/1 (Moreeni Myyrät). Hakijoiden ehdotus alueen nimeksi on Moreeni Myyrät II. Haettavan alueen koko on 5 hehtaaria. Hakemuksessa tarkoitettu alue sijaitsee Ivalon paliskunnan alueella, Härkäselän alueella Kutturin tien pohjoispuolella. Alue ei hakijan mukaan ole yhteydessä vesistöihin. Alueelle johtaa tie.

Hakijoiden aikomuksena on kaivaa alueella kultaa koneellisesti, noin 950 kuutiometriä vuodessa, 15.5. ja 30.9 välisenä aikana.

Hakijan mukaan alueella on kaivettu kultaa 100 vuotta, eikä se ole häirinnyt saamelaista poronhoitoa tai saamelaisen kulttuurin ylläpitämistä. Hakijan mukaan alueella ei ole poronhoidollista merkitystä. Hakemuksessa tarkoitettu alue sijaitsee Ivalon paliskunnan alueella, erityisesti poronhoitoon varatulla alueella.

Lausunnon perustelut

Hakijan selvitysvelvollisuus kaivoslain 34 §:n mukaan

Kaivoslain 34 §:n 2 momentin mukaan hakemuksessa on oltava lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

- 1) hakijasta sekä hakijan edellytyksistä harjoittaa haettuun lupaan perustuvaa toimintaa;
- 2) hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta;
- 3) niistä, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea (asianosainen);
- 4) toiminnan edellytyksistä;

- a) erityisesti alustava arvio alueella olevista kaivosmineraaleista ja mihin arvio perustuu, kun kyse on malminetsintälupahakemuksesta;
- b) erityisesti esiintymän hyödyntämiskelpoisuudesta, kun kyse on kaivoslupahakemuksesta;
- 5) toimintaa koskevista suunnitelmista;
- 6) toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus; selvitystä ei kuitenkaan vaadita siltä osin kuin vaaditut tiedot sisältyvät 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun ympäristövaikutusten arviointiselostukseen;
- 7) toiminnan lopettamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä jälkitoimenpiteistä.

Kaivoslain 34 §:n 2 momentin mukaan lupahakemuksessa on esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys mm. hakemuksen kohteena olevasta alueesta ja sen kaavoitustilanteesta sekä alueen käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomioon ottamisesta (kohta 2) ja toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista ottaen huomioon suunniteltujen toimenpiteiden laatu ja laajuus (kohta 6). Hakijat eivät ole antaneet kaivoslain 34 §:n 2 momentin edellyttämää, lupaharkinnan kannalta tarpeellista ja luotettavaa selvitystä. Hakijat toteavat ainoastaan, ettei haetulla alueella ole poronhoidollista merkitystä ja että rajoitukset otetaan huomioon kaivutyössä, mikäli niitä ilmenee.

Hakemuksen kohteena oleva alue sijaitsee Ivalon paliskunnan alueella, erityisellä poronhoitoalueella, joka on saamelaisten kotiseutualueetta. Poronhoitolain 2 § 2 momentin mukaan erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Hakijat eivät hakemuksessaan anna kaivoslain 34 §:n edellyttämää selvitystä hankkeen vaikutuksista alueen poronhoitoon, eivätkä selvitystä siitä, miten poronhoitolain 2 §:n 2 momentissa määritelty alueen käyttöä koskeva rajoite otetaan huomioon hankesuunnitelmassa.

Hakijat hakevat jatkolupaa neljäksi (4) vuodeksi valtaukselle 8100/1 (Moreeni Myyrät). Kaivoslain 65 §:n mukaan kullanhuhdontaluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan.

Kaivoslain 38 §:n toimeenpano ja lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus

Varsinkin vuoden 2013 kuluessa saamelaiskäräjät on lukuisissa lausunnoissaan ja valituksissaan (noin 115 tapausta) kiinnittänyt huomiota siihen, että uuden kaivoslain 38 §:n toimeenpano ei tällä hetkellä toteudu lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla. Uuden kaivoslain 38 § edellyttää kaikkien luvanvaraisten hankkeiden käsittelyä yhteistyössä kaivosviranomaisen, saamelaiskäräjien, paliskuntien ja alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen kanssa. Kaivoslain 38 §:n mukaan lupaviranomaisen tulee saamelaisten kotiseutualueella selvittää yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskuntien, alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen tai laitoksen ja hakijan kanssa malminetsintäluvan, kaivosluvan tai kullanhuhdontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset

saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä harkita haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Kaivoslain 38 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen tulee erityisellä poronhoitoalueella selvittää yhteistyössä alueella toimivien paliskuntien kanssa luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat haitat poronhoidolle. Hakemuksesta ei käy ilmi Ivalon paliskunnan kantaa hankkeeseen, eikä kantaa ole toimitettu saamelaiskäräjille myöskään lausuntopyyntöön yhteydessä. Saamelaiskäräjien saaman tiedon mukaan Ivalon paliskunta vastustaa hanketta. Saamelaiskäräjät on aikaisemmissa lausunnoissaan todennut, että maankäyttöön liittyvät lausunnot ja kaivoslain toimeenpanoon liittyvät lausunnot ovat lisääntyneet merkittävästi Ivalon paliskunnassa. Paliskunnilla ei ole palkattuja asianesittelijöitä ja kaikki paliskuntien toimihenkilöt ovat ammattiporonhoitajia. Mahdollisuudet vastata lausuntopyyntöihin ovat rajalliset. Vaikka paliskunnilla on erinomainen tieto hankkeiden vaikutuksista poronhoitoon ja alueen luonnosta, lausuntojen kirjoittaminen ja hankkeiden arvioiminen suhteessa lainsäädäntöön ja kansainvälisiin velvoitteisiin on vaikeaa ilman erilliskoulutusta ja muiden porotöiden ohella. Paliskunnilla ei ole mahdollisuuksia käsitellä jokaista hakemusta nykyisillä resursseilla ja kaivosviranomaisen toimittamilla tiedoilla. Nykyinen tilanne vaarantaa poronomistajien oikeusturvan ja kaivoslain toteutumisen, koska paliskunnilla ei ole riittävästi mahdollisuuksia toimia ja osallistua kaivoslain toimeenpanoon. Saamelaiskäräjät korostaakin, että vaikka paliskunta ei olisikaan lausunut sille tulleesta kaivoslain mukaisesta luvasta, niin se ei tarkoita välttämättä sitä, että paliskunta hyväksyisi luvanmukaisen toiminnan. Saamelaiskäräjät kehottaakin Tukesia olemaan suoraan yhteydessä ao. paliskuntiin, antamaan heille asianmukaiset materiaalit ja mahdollisuuden lausua lupahakemuksista.

Hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 273/2009vp) ohjataan tarkemmin §:n 38 soveltamista: kaivoslain 38 §:n edellyttämä vaikutusten arviointi on lupaviranomaisen velvollisuus. Kaivoslain 38 §:n mukaan tällöin on otettava huomioon myös hakemuksessa tarkoitettun alueen läheisyydessä voimassa olevat vastaavat luvat (kohta 1), mitä saamelaisten oikeuden kannalta alkuperäiskansana tärkeitä alueita hakemus koskee (kohta 2) ja muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä (kohta 3). Tukes ei ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämää selvitystä alueella sijaitsevista muista vastaavista luvista, alueen muista käyttömuodoista eikä luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä ja kaivoslain 38 §:ssä asetettu lupaviranomaisen velvollisuus ei näin ollen toteudu lainsäätäjän tarkoittamalla tavalla. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan valmiin kaavakkeen täyttäminen (kyllä tai ei – periaatteella) ei myöskään täytä hakijan kaivoslain 34 §:n edellyttämää selvitysvelvoitetta.

Nykyinen käytäntö ei myöskään täytä niitä velvoitteita, jotka on saamelaiskäräjille saamelaiskäräjälain 5 §:ssä asetettu: saamelaiskäräjien yleiseen toimivaltaan kuuluvat kaikki

saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä heidän alkuperäiskansa-asemaansa koskevat asiat. Kaivoslain 38 §, saamelaiskärjälakia uudempana lakina, laajentaa kuitenkin neuvotteluvuorituksen yhteistyövelvoitteeksi; laki edellyttää lupaviranomaista tekemään yhteistyötä saamelaiskäräjien kanssa saamelaisten kotiseutualuetta koskevassa lupaharkinnassa.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan kaivoslain 38 §:n edellyttämä lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus tarkoittaa käytännössä sitä, että Tukesin tulisi kaivoslain mukaisia lupia myöntäessään soveltaa kriteereitä, jotka kussakin yksittäistapauksessa pienentäisivät mahdollisia ympäristövaikutuksia ja näin saamelaiselinkeinoille aiheutuvia haittoja mahdollisimman tehokkaasti.

Jotta kaivoslain 38 §:n edellytykset täyttyisivät lainsäätäjän tarkoittamassa mielessä, tulisi lupaviranomaisen myös edellyttää luvan hakijoilta nykyistä laajempaa ja yksityiskohtaisempaa kuvausta käytettävistä menetelmistä ja suunnitellusta toiminnasta kokonaisuutena, sekä konkreettisen arvion luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista luontoympäristöön. Saamelaiskäräjät ehdottaakin, että Tukes kaivosviranomaisena soveltaisi käytännön osoituksena kaivoslain 38 §:n vaikutuksien huomioimisesta ympäristöoikeuden ja –hallinnon BAT (Best Available Technique) ja BEP (Best Environmental Practice) –periaatteita. Periaatteiden käytännön soveltamiseksi Tukesin tulisi selvittää mitkä periaatteet kussakin hakemuksessa tarkoittavat ja edellyttää niiden soveltamista. Tällä tavalla myös saamelaiskäräjille tarjottaisiin kaivoslain 38 §:n edellyttämä mahdollisuus antaa näkemyksensä lupaharkintaan.

Lupaharkinnan kannalta keskeiset saamelaisia koskevat kansainväliset velvoitteet

Hakemuksessa tarkoitettu alue kuuluu erityisesti poronhoitoon varatulle, Ivalon paliskunnan alueelle, joka on saamelaisten kotiseutualuetta. Ivalon paliskunnan poroisännän mukaan alueella on suurta merkitystä alueen poronhoidolle (puhelinkeskustelu Ivalon paliskunnan poroisännän Ari Kustulan kanssa 19.3.2014). Poronhoitolain 2 § 2 momentin mukaan erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Kaivoslain 50 §:n mukaan malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhdentalupaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta aiheuttaisi erityisellä poronhoitoalueella huomattavaa haittaa poronhoidolle (kohta 3). Kaivoslain 50 §:n mukaan lupaa ei myöskään saa myöntää, mikäli luvan mukainen toiminta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan koneellisella kullankaivutoiminnalla on lapiokaivutoimintaan verrattuna merkittävästi pitkäaikaisempia ja laaja-alaisempia haitallisia vaikutuksia saamelaisalueen hitaasti uusiutuvaan luontoon ja siten saamelaisten oikeuteen alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan; lisäksi on huomioitava koneellisen kullankaivun lisääntyminen Ivalon paliskunnassa ja metsänhakuutoiminta ja niiden kokonaisvaikutukset. Hakemuksen mukaisen toiminnan sekä muiden kilpailevien maankäyttömuotojen vaikutukset täyttävät kaivoslain 50 §:ssä asetetut luvan myöntämisen esteet. Kaivoslain 50 §:n 1 momentin mukaan malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuhdontalupaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta 1) yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria ja 3) aiheuttaisi erityisellä poronhoitoalueella huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Saamelaisten oikeus alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan ja kieltään on suojattu perustuslailla. Perustuslain 17 § 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Perustuslain 17 §:n 3 momentin tarkoitamana saamelaisten kulttuurina ja perinteisinä saamelaisina elinkeinoina pidetään poronhoitoa, kalastusta, metsästystä (HE 248/1994 vp ja PeVM 17/1994 vp). Perustuslain 22 § mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Hallituksen esityksessä perusoikeussäännöksiä ottamisessa perustuslakiin todetaan, että säännös ulottaisi julkisen vallan turvaamisvelvollisuuden kansainvälisissä sopimuksissa turvattuihin ihmisoikeuksiin.

Saamelaiskäräjät on niin antamissaan lausunnoissa kuin myönnettyistä luvista tekemissään valituksissa vedonnut useisiin kansainvälisen oikeuden velvoitteisiin ja valvontaelinten ratkaisuihin, jotka tulisi ottaa huomioon lupaharkinnassa, esimerkiksi:

- Yhdistyneiden kansakuntien (YK) julistus alkuperäiskansojen oikeuksista (13.9.2007). Julistus vahvistaa aiemmissa kansainvälisissä sopimuksissa taattujen oikeuksien kuulumisen myös alkuperäiskansoille, ja se käsittelee muun muassa alkuperäiskansojen itsemääräämisoikeutta, kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia sekä niiden oikeutta maahan, veteen ja luonnonvaroihin.
- YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (KP-sopimus) 27. artikla. Artiklan mukaan niissä valtioissa, joissa on kansallisia, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöjä, tällaisiin vähemmistöihin kuuluvilta ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään. Sopimuksen täytäntöönpanoa valvovan YK:n ihmisoikeuskomitean vuonna 1994 antaman yleiskommentin nro 23 (50) mukaan alkuperäiskansojen kulttuurin katsotaan sisältävän myös niiden maan käyttöön

perustuvan elämäntavan ja perinteiset elinkeinot kuten metsästyksen, kalastuksen ja poronhoidon.

- Euroopan Neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen 5 artikla. Artiklassa sopimusosapuolet sitoutuvat edistämään olosuhteita, jotka ovat tarpeellisia, jotta kansallisiin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt voivat ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan sekä säilyttää identiteettinsä oleelliset perustekijät. Näihin perustekijöihin lasketaan heidän uskontonsa, kielensä, perinnäistapansa ja kulttuuriperintönsä.
- Euroopan Neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen 15 artikla. Artiklassa sopimusosapuolet sitoutuvat luomaan tarpeelliset olosuhteet kansallisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden tehokkaalle osallistumiselle kulttuuri-, yhteiskunta- ja talouselämään sekä erityisesti heitä koskeviin julkisiin asioihin.
- Kansainvälinen ihmisoikeuskomitean YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan sopimuksen 27 artiklaan nojautuvat ratkaisut:

o Ihmisoikeuskomitea on ratkaisussaan Ilmari Länsman et al. vs. Suomi 1992 korostanut muun muassa sitä, että saamelaisyhteisön tulee säilyä elinvoimaisena myös tulevaisuudessa ja etteivät pääväestön taloudelliset edut saa vaikeuttaa saamelaisen elämäntavan säilymistä ja kehittämistä.

o Ihmisoikeuskomitea toteaa ratkaisussaan Äärelä et al. v. Suomi 1997, että alueella aikaisemmin toteutettujen toimien vaikutukset tulee ottaa kumulatiivisesti huomioon arvioitaessa vireillä olevan hankkeen vaikutuksia saamelaisten kulttuurinsa harjoittamisen mahdollisuuksiin

- Kansainvälisen työjärjestön ns. ILO-sopimus nro 169. Vaikka Suomi ei vielä ole ratifioinut sopimusta, eduskunnan perustuslakivaliokunta on katsonut sopimuksen velvoittavan Suomea ratifioimattakin. Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan PeVL 30/1993 vp, että saamelaisten oikeusaseman tasoa ei saa heikentää nykyisestäään, ei edes perustuslainsäätämisyjärjestyksessä annetulla lailla. Suomen hallitus totesi saamelaisten perusoikeuksia koskevan hallitusmuodon muutoksen yhteydessä (HE 248/1994 vp.), että jo ennen sopimuksen ratifiointia on lainsäädännössä ja hallinnossa pyrittävä toimimaan sopimuksen säännösten ja hengen mukaisesti. Saman toisti myös eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta lausunnossaan 1990:11 vp.
- Euroopan neuvoston maisemayleissopimus (SopS 14/2006). Sopimuksen 5 artiklassa kukin sopimuspuoli sitoutuu tunnustamaan lainsäädännössään maisemat olennaiseksi osaksi ihmisen ympäristöä, yhteisen kulttuuri- ja luonnonperinnön monimuotoisuuden ilmentymäksi ja identiteettinsä perustaksi, sekä sisällyttämään maisemanäkökohdat

alue- ja kaupunkisuunnittelupolitiikkaansa sekä kulttuuri-, ympäristö-, maatalous-, sosiaali- ja talouspolitiikkaansa ja muihin toimintaohjelmiin, joilla saattaa olla suoraa tai välillistä vaikutusta maisemaan.

Saamelaiden oikeuksien sisältö ja suoja saavat sisältönsä paitsi voimassa olevasta laista, myös perustuslaista ja kansainvälisistä ihmisoikeussopimuksista.

Lisäksi saamelaiskäräjät on vedonnut siihen, että hallituksen esityksessä kaivoslaiksi (HE 273/2009 vp.) on perusteluosassa todettu, että saamelaisia koskevat em. perustuslain säännökset, poronhoitolain 2 §:n 2 momentti, KP-sopimus ja Korkeimman hallinto-oikeuden aikaisempi ratkaisukäytäntö (KHO 1999:14) on otettava huomioon kaivoslain mukaisia viranomaispäätöksiä tehtäessä.

Saamelainen poronhoito

Ivalon paliskunnan alueella lisääntynyt kullankaivutoiminta yhdessä muiden alueen maankäyttömuotojen kanssa (mm. metsätalous) voivat tuoda pysyviä kielteisiä vaikutuksia alueen poronhoidolle. Ivalon paliskunnan poronomistajat ovat hyvin huolissaan jatkuvasti lisääntyvästä koneellisesta kullankaivusta paliskunnan alueella ja niiden vaikutuksista. Saamelaiden kotiseutualueen muut maankäyttömuodot vähentävät merkittävästi poronhoidolle tärkeiden luonnontilaisten laidunalueiden määrää, muuttaen samalla saamelaisen poronhoidon perinteitä. Saamelainen poronhoito perustuu laidunkiertojärjestelmään, joka on riippumaton porojen biologisesta vaellusvietistä. Laidunkiertojärjestelmä perustuu talvi- ja kesälaidunalueisiin ja mahdollisuuksien mukaan myös syksyisiin rykimä- ja keväisiin vasotusalueisiin. Poronhoito perustuu poron ja ihmisen yhteiseen vuotuisaikakiertoon ja järjestelmä on hioutunut sellaiseksi, että se mahdollistaa poron mahdollisimman luonnonmukaisen käyttäytymisen. Luonnon uusiutuminen saamelaiden kotiseutualueella on hidasta, ja alueen muut maankäyttömuodot, kuten matkailu, metsätalous ja kaivostoiminta, voivat heikentää paikallisesti alueen luonnon monimuotoisuutta ja perinteisen luonnonkäytön harjoittamisedellytyksiä.

Saamelaisporonhoito on selkeästi kulttuurinen elinkeino, jossa erityisen tärkeää on kulttuurin ja elämäntavan siirtäminen sukupolvelta toiselle. Yleissopimus biologisesta monimuotoisuudesta (biodiversiteettisopimus) (SopS 78/1994) astui Suomessa voimaan 25.10.1994. Yleissopimuksen artiklassa 8(j) sopimusosapuolet sitoutuvat muun muassa kunnioittamaan, suojelemaan ja ylläpitämään biologisen monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön kannalta merkittävää alkuperäiskansojen ja perinteisen elämänmuodon omaavien paikallisyhteisöjen tietämystä, innovaatioita ja käytäntöjä. Suomessa sopimuksen artikla 8(j):n velvoitteet koskevat saamelaisia. Saamelainen luonnon monimuotoisuuteen liittyvä perinteinen tieto ilmenee saamelaisessa luonnonkäytössä ja perinteisten saamelaiselinkeinojen harjoittamisessa eli poronhoidossa, kalastuksessa, metsästyksessä, keräilyssä ja käsityössä sekä luontosuhteessa. Perinteinen tieto on luonteeltaan

käytännönläheistä, ja sitä siirretään sukupolvelta toiselle muun muassa elinkeinoin kuten poronhoitoon liittyvässä terminologiassa ja käytänteissä. Mikäli edellytykset kulttuurin ylläpidolle tuhoutuvat paikallisesti luontoympäristöön kohdistuvien toimien kuten koneellisen kullankaivun vuoksi, katkeaa myös kulttuurin jatkumo tässä nimenomaisessa ympäristössä.

Tukesin tulisi ottaa kaivoslain käytännön toteuttamisen linjauksessa huomioon Rovaniemen hallinto-oikeuden päätökset 13/0266/1, 13/0269/1, 13/0268/1 ja 13/0267/1 ja niiden ratkaisuselosteet. Hallinto-oikeus oli erityisesti viitannut saamelaiskäräjien pyytämään neuvotteluun § 38 soveltamisen selvittämiseksi. Vaikka Tukes on valittanutkin päätöksistä, sen tulisi huomioida hovioikeuden ratkaisukäytäntö linjauksissaan siihen asti kun korkein hallinto-oikeus antaa lopullisen ratkaisunsa. Hallinto-oikeuden ratkaisu on kuitenkin tällä hetkellä ennakkoratkaisu kaivoslain soveltamisessa saamelaisten kotiseutualueella. Mikäli hallinto-oikeuden ratkaisut pysyvät voimassa, eikä Tukes ole ottanut niitä huomioon ratkaisukäytännössään, se tulee aiheuttamaan asianosaisille turhaa haittaa ja ylimääräistä vaivaa.

Lausunnon yhteenveto

Saamelaiskulttuuri on luontosidonnainen kulttuuri, minkä vuoksi kullankaivutoiminnan ympäristövaikutusten selvittäminen on erityisen oleellista, jotta voidaan tarkemmin arvioida luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat konkreettiset haitat saamelaiskulttuurille ja poronhoidolle. Lupahakemus ei täytä kaivoslain 34 §:n 2 momentin asettamia vaatimuksia. Tukesin lausuntopyyntö on niin ikään puutteellinen, sillä Tukes ei ole toimittanut saamelaiskäräjille kaivoslain 38 §:n edellyttämiä selvityksiä luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista saamelaisten oikeuteen alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan (sis. elinkeinot). Saamelaiskäräjät katsoo, ettei lupaviranomaisen selvitysvelvollisuus täyty kaivoslain 38 §:n edellyttämällä tavalla.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan koneellinen kullankaivu heikentää yhdessä alueen muiden maankäyttömuotojen (mm. metsätalous) kanssa olennaisesti saamelaisten edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja (tässä poronhoitoa) ja siten saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan. Kaivoslain 50 §:n mukaan lupaa ei saa myöntää, mikäli luvan mukainen toiminta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Saamelaiskäräjät ei kannata luvan myöntämistä koneellista kullanhoidontaa varten Ivalon paliskunnan alueelle. Asiasta on järjestettävä saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaiset neuvottelut ennen päätöksen antamista.

Ivalon paliskunta ei ole jättänyt lausuntoaan hakemuksesta.

7) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 17.11.2015
Metsähallituksen lausunto 24.11.2015

Tukes pyytää lausuntopyynnössään kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteitua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan, huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut maankäyttömuodot.

Hakija on hakenut lupaa päätöksen täytäntöönpanoon muutoksenhausta huolimatta kaivoslain 169 §:n mukaisesti. Kullanhuuhdontaluvan hakemusalueelle on voimassa ympäristölupa (Dnro Psy-2006-y-168). Lupa on voimassa 31.12.2015 saakka.

Metsähallitus on antanut 18.2.2014 ko. kullanhuuhdontalupahakemukseen lausunnon (MH880/2014:2). Ko lausunnossa ei ole käsitelty toimintaa saamelaisten kotiseutualueella.

Kullanhuuhdonta-alue sijaitsee Metsähallituksen metsätalousalueella ja on metsätaloustoimien piirissä. Hakemusalueen pinta-ala on hakemuksessa 3,4 ha. Alue on Ivalon alueen osayleiskaava-alueella ja on merkitty maa- ja metsätalous -sekä poronhoitovaikutteiseksi alueeksi. Kaava ei rajoita haetun kaltaista toimintaa. Kohteen välittömässä läheisyydessä ei ole muita kullanhuuhdontalupia tai -hakemuksia. Alue on merkitty myös pohjavesialueeksi.

Alue sijaitsee poronhoitolain tarkoittamalla (848/1990) erityisellä poronhoitoalueella ja saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetulla saamelaisten kotiseutualueella.

Metsähallituksella ei ole tällä hetkellä tiedossa ko. alueella nykyistä maankäyttöä muuttavia suunnitelmia. Hakemusalueen läheisyydessä ei ole matkailun yritystoimintaa eikä erityistä virkistyskäyttöä.

Alueella on harjoitettu metsätaloustoimintaa 1950-60 luvulta lähtien. Nykyisellään kullanhuuhdonta-alue on nuorta ja keski-ikäistä mäntyä kasvavaa kuivan kankaan harvahkoa heikkotuottoista kasvatusmetsää. Alue on luontaisesti uudistuvaa.

Kullanhuuhdonta-alueilla luvanhaltija on velvollinen korvaamaan Metsähallitukselle aiheuttamansa puusto-yms. vauriot. Polttopuiden ottoon saa maksullisen luvan. Kullanhuuhdontaan tarvittavan maastoliikenneluvan saa tarvittaessa Metsähallitukselta. Huuhdonta-alueen ulkopuolelle sijoittuvaan majoittumiseen tulee hakea lupa Metsähallitukselta.

Kohteelle myönnetty ympäristölupa ottaa huomioon maanomistajan tarpeet noudatettaessa ko. lupaa Metsähallitus katsoo toimien olevan kannaltaan riittäviä. Lausunnonantajan tiedossa ei ole, onko 31.12.2015 umpeutuvalla ympäristöluvalla jatkoa.

Metsähallitus arvioi, ettei porotalouden rakenteille kyseessä olevassa tapauksessa aiheudu haittaa, koska porotalouden rakenteita ei ole lupahakemuksen kohteena olevalla alueella eikä välittömässä läheisyydessä.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4. helmikuuta 2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisten perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi." KHO:n päätöksen kohteena kullanhuuhdantalupahakemus on HL2012:0057, Midas 2 ja pinta-alaltaan 3,4 ha.

Viitaten edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen sekä po. kullanhuuhdontahakemusalueen vähäiseen pinta-alaan ja ympäröivän alueen muuhun maankäyttöön Metsähallitus arvioi, ettei toiminnasta aiheudu haittaa yksittäisenä kohteena saamelaiskulttuurin harjoittamiselle. Puheena olevan luvan ja ympärillä olevien muiden kullanhuuhdantalupien yhteisvaikutuksella voi olla paikallisesti jonkin verran haittaa porotaloudelle.

8) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 17.11.2015
Inarin kunnan lausunto 15.12.2013

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että sillä ei ole hakemuksesta huomautettavaa

9) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 17.11.2015

Lapin ELY-keskus on ilmoittanut 10.12.2015, ettei se anna uutta lausuntoa hakemuksesta

10) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 17.11.2015
Saamelaiskäräjien lausunto 11.12.2015

Tukes on pyytänyt Saamelaiskäräjiä selvittämään otsikon mukaisesta hakemuksen mukaisista toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan, harkitsemaan mahdollisten haittojen vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä ottamaan kantaa saamelaiskäräjistä annetun

lain 9 §:n säädettyjen neuvottelujen tarpeellisuuteen. Hakemuksessa tarkoitettu alue sijaitsee Ivalon paliskunnan alueella.

Hakijoiden tarkoituksena on harjoittaa kullan koneellista kaivua.

Korkein hallinto-oikeus (KHO) on vuosikirjapäätöksessään KHO:2014:1 11 (Dnro 237 1/1/13 ja 2466/1/13, annettu 25.6.2014) linjannut, että kaivoslain 38:n 1 momentissa tarkoitettujen, saamelaisten oikeuksia alkuperäiskansana koskevien vaikutusten selvittäminen on Tukesin, ei Saamelaiskäräjien vastuulla.

Saamelaiskäräjät toteaa, että sillä ei ole edellytyksiä antaa pyydettyä selvitystä, koska saamelaiskäräjille ei ole selvityksen antamista varten toimitettu kaikilta osin selkeää ja kattavaa aineistoa saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana mahdollisesti häiritsevästä alueiden käyttömuodoista hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä. Saamelaiskäräjillä ei ole siten käytettävissään kaikilta osin riittäviä selvityksiä lausunnon antamiseksi. Tukesin lähettämän aineiston perusteella on mahdoton arvioida hakemuksen mukaisen toiminnan laajuutta, koska hakemuksen ja Tukesin selvityspyynnön tiedot kaivumäärästä poikkeavat toisistaan. Tukes ei ole kyseistä kullanhuuhtonlupahakemusta koskevassa lausuntopyynnössään arvioinut luvan mukaisen toiminnan vaikutuksia saamelaiskulttuuriin riittävässä laajuudessa ja riittävän yksilöidysti. Tukes on ilmoittanut selvityspyynnön liitteessä kullanhuuhton oikeuttavien lupien ja hakemusten määrän sekä luetellut muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot (varsin suppeasti ja yleisluonteisesti) hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä, mutta ei ole arvioinut näiden yhteisvaikutusta saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin. Tukes ei ole myöskään tarkastellut edellä kuvattuja toimintoja ja niiden vaikutuksia saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin koko paliskunnan laajuudessa.

Arvioinnissaan Tukes on pidättäytynyt tarkastelemaan kullanhuuhton oikeuttavien lupien ja hakemusten määrän sekä luetellut muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot vain hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen välittömässä läheisyydessä (2 km). Saamelainen poronhoito perustuu laidunkiertoon ja porojen vapaaseen laiduntamiseen. Tämän vuoksi tarkastelu tulisi ulottaa paljon laajemmalle alueelle sillä yksittäiset toiminnot ja häiriötekijät vaikuttavat paliskunnan koko laidunkiertojärjestelmään. Arvioinnissa tulisi ottaa huomioon ainakin kaikkien näiden toimintojen vaikutukset porojen kulku- ja kuljetusreitteihin sekä vaikutukset mm. porojen laidunnusrauhaan. Edelleen tässä arvioinnissa tulisi selvittää alueen mahdolliset erityiset merkitykset Ivalon paliskunnan poronhoidolle. Tukes ei myöskään ole toimittanut saamelaiskäräjille Ivalon paliskunnan lausuntoa hakemuksista.

Hakemusalueen lähiseudun kullanhuuhton ja alueiden muiden käyttömuotojen vesistövaikutukset tulisi myös arvioida ensinnäkin Uusihaaran vesistöalueen osalta ja toisekseen koko Tolosjoen ja Ivalojoen vesistöalueen osalta, sillä vesistövaikutukset voivat

virtaavissa vesissä ulottua hyvin laajalle alueelle. Tukes ei myöskään ole toimittanut saamelaiskäräjille vesialueen omistajan ja kalatalousviranomaisen (Lapin ELY-keskus) ja kalastusalueen lausuntoa hakemuksesta.

Korkein hallinto-oikeus on linjannut edellä mainitussa vuosikirjaratkaisussaan, että “[k]aivoslain 38§:n 1 momentissa mainitut tahot, kuten Saamelaiskäräjät, eivät voi estää lupa-asian ratkaisemista jäämällä passiivisiksi. Säännöksessä mainittujen tahojen jäädessä passiivisiksi selvitysvastuu jää Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on joka tapauksessa selvitettävä kaivoslain 38 § :n 1 momentissa tarkoitetut vaikutukset saamelaisten oikeuksiin alkuperäiskansana riippumatta siitä, onko Saamelaiskäräjät osallistunut yhteistyömenettelyyn.” (KHO:2014:111:29.)

Tukesin Saamelaiskäräjille toimittama lausuntopyyntö ei vastaa Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan KHO:n vuosikirjapäätöksen linjausta. Lausuntopyyntö on pääosin samanlainen asiasisällöltään ja sanamuodoltaan kuin Tukesin ennen vuosikirjapäätöstä toimittamat lausuntopyynnöt. Tukesin tulkinta kaivoslain toimeenpanosta saamelaisten kotiseutualueen lupaharkinnassa ei Saamelaiskäräjien mielestä vastaa KHO:n asettamaa linjausta. Myös Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on päätöksessään koskien kaivoslain (621/2011) mukaista kullanhuuhtontalupaa (annettu 22.5.2015, päätösnumero 15/0184/1) todennut seuraavaa: “Asiassa on riidatonta, että saamelaiskäräjillä ei ole ollut käytettävissään kaivoslain 34§:n 2 momentin 2 ja 6 kohdassa tarkoitettua riittävää aineistoa kullanhuuhtontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvien vaikutusten arvioimiseksi kaivoslain 38 §:n 1momentissa tarkoitettulla tavalla. Viimeksi mainittuun lainkohtaan perustuvan selvitysvelvollisuutensa nojalla Tukesin olisi ennen ratkaisun tekemistä tullut varmistaa, että mainitussa pykälässä tarkoitettut vaikutukset on asianmukaisella tavalla selvitetty ja arvioitu. Tähän nähden hallinto-oikeus kumoaa valituksenalaisen päätöksen ja palauttaa asian Tukesille uudelleen käsiteltäväksi. Tukesin on luparatkaisunsa perusteluissa hallintolain 44 ja 45 §:ien säännökset huomioon ottaen tuotava esille kaivoslain 38 §:n 1 momentissa tarkoitettun selvityksen merkitys lain 50 §:ssä tarkoitettun lupaharkinnan kannalta.”

Tukesin tulee selvittää kaivoslain 38 §:n mukaisesti kullanhuuhtontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Vasta kyseisen selvityksen laatimisen jälkeen tulee Tukesin pyytää Saamelaiskäräjiltä, ja kolttala-alueella lisäksi Kolttien kyläkokoukselta, kaivoslainmukainen lausunto sekä järjestää tarvittavat neuvottelut. Kyseinen selvitys tulee saattaa Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen tietoon lausuntopyynnön yhteydessä. Selvityksen yhteydessä tulee toimittaa myös viranomaisten ja paliskuntien lausunnot Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen tietoon.

Muutoin saamelaiskäräjät viittaa ja toistaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätöksellä 15.10.2014 kumotun kullanhuuhtontaluvan käsittelyssä lausumansa.

Saamelaiskäräjät on toistuvasti esittänyt, että Tukes laatisi yhteistyössä Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen, ao. viranomaisten ja saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien kanssa menettelyohjesäännöt, joissa sovitaan kaivoslain 38 §:n edellyttämistä menettelytavoista, yhteistyöstä ja vaikutusten arviointien tekemisestä saamelaisten kotiseutualueelle kohdistuvien hakemusten osalta.

Vaikka Tukes ei ole ottanut Saamelaiskäräjien esitystä asianmukaisesti huomioon kaivoslain saamelaisia koskevien veloitteiden toteutumisen edistämiseksi saamelaisten kotiseutualueen lupaharkinnassa, on Saamelaiskäräjät nykyisen tilanteen ratkaisemiseksi aloittanut asiaa koskevat neuvottelut Kolttien kyläkokouksen ja saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien kanssa. Nykyinen tilanne, jossa Tukes myöntää lähes poikkeuksetta kaivoslain mukaiset kullanhuuhtontaluvat ilman, että se olisi arvioinut lain edellyttämällä tavalla luvanmukaisen toiminnan vaikutukset saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin, on kestävä ja vaarantaa saamelaisen kulttuurin jatkuvuuden.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan on selvää, että uusia selvitys- ja lausuntopyyntöjä ei tule lähettää eikä lupapäätöksiä tehdä saamelaisten kotiseutualueen osalta ennen kuin yhteisistä menettelytavoista saamelaisten kotiseutualueella on sovittu ja Tukesin lupaharkintakäytäntö vastaa kaivoslain ja KHO:n yllä viitatusen ennakkotapauksen vaatimuksia.

Tukesin lupaharkintakäytäntö ei vastaa kaivoslain ja KHO:n yllä viitatusen ennakkotapauksen vaatimuksia eikä arviota luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista saamelaiskulttuurille ole tehty. Näin ollen Saamelaiskäräjät ei pysty tässä vaiheessa antamaan näkemystään lausuttavana olevista kullanhuuhtontalupahakemuksista. Lupahakemuksia ei voida ratkaista ennen kuin kaivoslain mukaiset selvitykset ja vuorovaikutusmenettelyt on tehty.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Saamelaiskäräjille on toimitettu selvityksen antamista varten kaikilta osin selkeä ja kattava aineisto saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana mahdollisesti häiritsevästä alueiden käyttömuodoista. Toimitettu aineisto sisälsi kaivosviranomaisen laatiman selvityksen karttaliitteineen, josta käy ilmi hakemusalue, sen läheisyydessä olevat vastaavat muut luvat ja maankäyttömuodot. Lisäksi Saamelaiskäräjille on toimitettu luettelo linkeistä, mistä selvityksen tausta-aineistoon voi tutustua sekä tarjouduttu pyynnöstä toimittamaan tausta-aineisto myös paperisena Saamelaiskäräjien käyttöön.

Lupaharkinta on tapahtunut kaivoslain 6 luvun mukaisesti. Lupaharkintaan sisältyy muun muassa toiminnasta ja muista lupa-alueen läheisyydessä olevista maankäyttömuodoista aiheutuvan yhteisvaikutuksen arviointi muun muassa saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin. Kaivoslain 33 §:n mukaan kaivosviranomaisen ratkaisee kullanhuuhtontalupia koskevat asiat.

Kyseessä oleva alue ei sijoitu kolttala-alueelle tai sen läheisyyteen.

Muut lausunnoissa esitetyt kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Päätösmaksu

Päätösmaksu 550 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Ryhmäpäällikkö

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET

- Liite 1. Valitusosoitus
- Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)
- Liite 3. Selvitys kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteistä
- Liite 4. Ohjeet vakuuden asettamiseen
- Liite 5. Panttaussitoumus

TIEDOKSI

Ivalon paliskunta
Inarin kunta
Lapin ELY-keskus
Metsähallitus
Saamelaiskäräjät

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 250 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

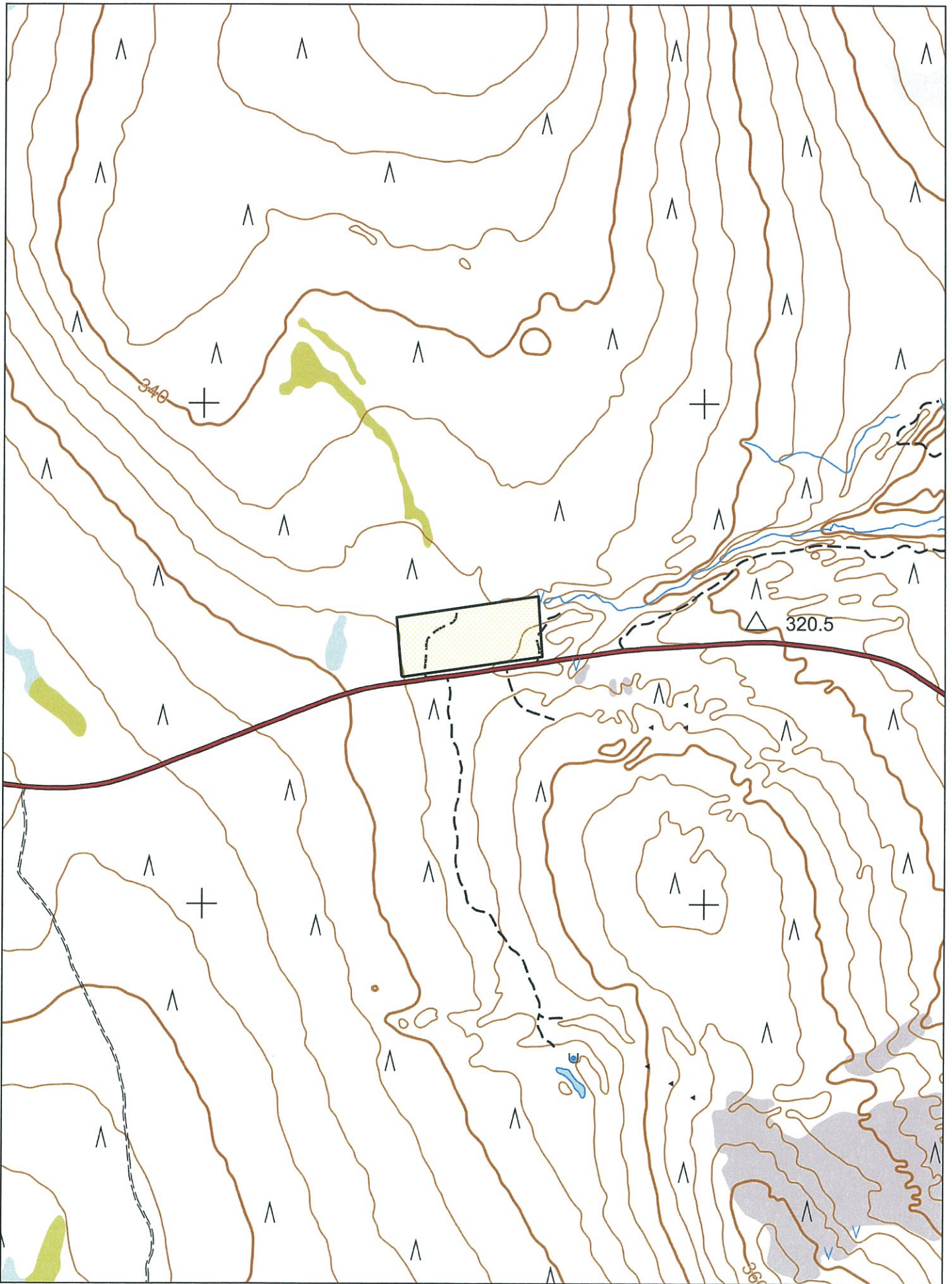
Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

Kullanhuudonta-alue HL2013:0046

Selvitys kullanhuudontaluvan HL2013:0046 mahdollisista myöntämisen esteistä

Yleistä kullanhuudonnasta

Kullanhuudonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuudontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 168. Hakemuksia on vireillä 143. Hakemuksista 47 kpl on jatkohakemuksia tällä hetkellä voimassa oleville luvuille ja yhteensä 93 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luvuille. (lähde: Kaivosrekisteri 22.2.2016). Lisäksi kullanhuudontaan varattujen alueiden keskikoko on pienentynyt uuden kaivoslain voimaantulon myötä noin 20%, koska lupa-alueen maksimikoko pieneni 7 hehtaarista 5 hehtaariin.

Kullanhuudonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuudonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuudontaa harjoitetaan. Kullanhuudontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuudontalupa-hakemusalue HL2013:0046 (3,4 ha) sijoittuu Ivalon paliskunnan alueelle, metsätalousalueelle, Härkäselän alueelle. Luvalla jatketaan hakemushetkellä voimassa olleen luvan mukaista toimintaa.

Ivalon paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 286000 ha. Poronhoidon kannalta tärkeitä rakenteita tai tunnettuja laidunalueita ei sijaitse lupa-alueella tai sen läheisyydessä.

Ivalon paliskunnan alueelle sijoittuu 64 kpl kullanhuudontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä noin 300ha. Näistä kyseisen lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 3 kpl (9,5 ha). Alueen lähistöllä olevat lupa-alueet ovat olleet kullanhuudontakäytössä aiemminkin. Pinta-alallisesti 100% voimassa olevista luvista luvan haltija on jo aiemmin omistanut oikeuden huuhtoa kultaa kyseisellä alueella. Alueen läheisyydessä on vireillä myös 4 kpl kullanhuudontalupahakemuksia pinta-alaltaan 15,6 ha, joista kolme on jatkohakemusta hakemushetkellä voimassa olleelle luvulle.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa konekaivua, vuotuinen kaivumäärä on noin 950m³. Alueella on tarkoitus harjoittaa kullanhuudontaa vuosittain 1.5-30.9. välisenä aikana. Hakija on hakenut lupaa päätöksen täytäntöönpanoon muutoksenhausta huolimatta kaivoslain 169 §:n mukaan. Hakemuksen mukaisen toiminnan harjoittaminen vaatii ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan. Alueelle ei tällä hetkellä ole voimassa olevaa ympäristölupaa kuvatulle toiminnalle. Toimivaltainen ympäristölupaviranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Muut häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitetulla alueella ja sen läheisyydessä Härkäselän alue kuuluu Metsähallituksen hallinnoimaan metsätalousalueeseen joka on Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelmassa merkitty suojametsäalueeksi. Alueella ei tulla suorittamaan luonnonvarasuunnitelman ja yleisten metsänhoitosuosituksen mukaan tavanomaista metsätaloudellisiin toimintaperiaattein tapahtuvaa hakkuutoimintaa. Alueella tai sen läheisyydessä ei ole suunniteltu harjoitettavan hakkuutoimintaa lähitulevaisuudessa. Alue sijaitsee maantien (Kutturantie) välittömässä läheisyydessä.

Metsähallitus ei linjauksensa mukaisesti myy kyseessä olevan alueen läheisyydestä maa-alueita.

Alueen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa vuokra- tai käyttöoikeussopimusta tällä hetkellä. Uusia vuokrasopimuksia tehtäessä Metsähallitus kuulee alueen paliskuntaa ennen sopimuksen tekemistä.

Näiden lisäksi Metsähallitus on laatinut paliskuntain yhdistyksen kanssa yhteistyösopimuksen, jossa määritellään Metsähallituksen ja paliskunnan yhteistoiminta erilaisten maankäyttömuotojen yhteydessä.

Lupahakemusalueella tai sen läheisyydessä ei ole retkeilyreittiä eikä erityistä retkeilykohdetta.

Lupahakemusalueella tai sen läheisyydessä ei ole poronhoitoon liittyviä rakennelmia, pl. paliskuntien (Ivalon / Lapin) välinen raja-aita.

Metsähallitus myy metsästyslupia lupa-alueelle ja sen läheisyyteen. Lisäksi paikallisilla asukkailla on vapaa metsästyoikeus alueella. Alueen poronhoito huomioidaan lupametsästyksen mitoittamisessa.

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhuhdontaluvassa annetut määräykset ja muualla lainsäädännössä ja muissa luvissa annetut velvoitteet, voidaan todeta, että kullanhuhdontaluvan HL2013:0046 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa heikennä olennaisesti saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu lausunnoissa esiin tulleet seikat sekä alueiden ja toimintojen kokonaismäärä, sijainti ja toiminta. Lisäksi alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot niin kyseisellä lupa-alueella kuin läheisyydessäkin turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoiltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Lupakäsittelyn yhteydessä ei myöskään ole tullut esiin aiemman luvan toiminnasta mitään sellaisia seikkoja, että toiminnan jatkamiselle olisi kaivoslain mukaista estettä.

Lisäksi hakija on osoittanut olevansa kelpoinen hakemaan kullanhuhdontalupaa eikä hakemusalueella ole selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Retkeilyreitit ja rakenteet (<http://www.retkikartta.fi/>)

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma (<http://www.metsa.fi/ylalappi>)

Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välinen yhteistyösopimus (<http://www.metsa.fi/-/metsahallitus-paliskuntain-yhdistys-ja-paliskunnat-tiivistavat-yhteistyota>)